

ȘCOALA COMUNITARĂ – ȘCOALĂ A VIITORULUI

Oxana Isac, dr. în științe sociologice, conf. univ., USM

Cum a apărut ideea fondării Școlilor Comunitare?

În anul 1935 în același orașul Flint, statul Michigan (SUA) pe Frank Menly, un simplu profesor de educație fizică a început să-l preocupe problema delincvenței juvenile în comuna lui. Studiile l-au dus la ideea că școala fiind unul dintre cele mai puternice centre de resurse în comunitate nu este utilizată deoarece funcționa doar până la ora 15, nu era deschisă în zilele de odihnă și nu activa în timpul vacanței de vară. El vine cu propunerea ca școala să-și deschidă larg ușile pentru cei care nu au cu ce se ocupa și n-au unde pleca. A fost dificil să convingă administrația școlii, de aceea Frank a început a lucra neformal, adresându-se locuitorilor comunității de-a pune la dispoziție curtea lor pentru astfel de activități.

Situația s-a schimbat când marele magnat și filantrop Charles Stewart Mott a hotărât să asiste la una din lecțiile lui Franc, unde acesta prezenta concepția școlii ca centru de resurse pentru comunitate. Această idee l-a impresionat pe Mott și el a fost de acord să finanțeze un program experimental care avea ca eșantion 5 școli din orașul Flint. Primul pas întreprins a fost deschiderea școlii pentru toți acei ce aveau nevoie de sprijin în instruire: adulți, tineri fără activitate, copii ce au abandonat școala etc.

Parteneriatul dintre Mott și Menly a dus la nașterea mișcării școlilor comunitare, care la moment include mii de școli din 85 țări ale lumii.

Care este esența Școlii Comunitare?

Școala comunitară trebuie să fie principalul „catalizator” al schimbărilor în societate. Ea trebuie să găsească cele mai eficiente procedee de punere în valoare a potențialului copiilor, familiilor lor și a tuturor membrilor comunității.

Principiile de activitate a Școlilor Comunitare (ȘC) sunt:

1. Democratizarea școlii.

2. Dezvoltarea voluntariatului.
3. Parteneriat social (APL, agenți economici, biserică, sectorul neguvernamental etc.)
4. Transparență în activități.

Scopul instruirii comunitare constă în:

- utilizarea eficientă a resurselor umane și materiale din comunitate;
- propagarea șanselor egale între toți actorii comunitari în luarea deciziilor, planificarea activităților ce țin de dezvoltarea socială;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a oamenilor ce fac parte din această comunitate;
- utilizarea la maximum a capitalului social din comunitate.

Mijloace:

- business-ul local
- APL
- fonduri, organizații donatoare
- oamenii din sat
- alte organizații și întreprinderi
- sectorul neguvernamental

De ce școala poate deveni centru de resurse într-o comunitate?

Pentru că anume în școală este mediul favorabil pentru reanimarea comunităților. În primul rând, ele sunt peste tot. În orașele, sate, centre raionale etc. În al doilea rând, prin conținut și formă au o bună bază de instruire civică a populației, a viitorilor cetățeni prin formarea de deprinderi și priceperi. Îi pregătește pentru participare cetățenească și activă atât pentru ziua de astăzi cit și pentru cea de mâine. În al treilea rând, utilizând resursele umane și materiale, relațiile locale și autoritatea, școlile pot funcționa ca un nucleu care provoacă schimbarea în societate, un centru pentru activități extracurriculare în comunitatea dată, care ar pune începuturile unei colaborări fructuoase dintre toți actorii

comunitari.

Școlile Comunitare (ȘC) apărute în anii 90 au fost de regulă, orientate spre instruirea continuă a populației. Astăzi, după cum ne vorbesc rezultatele obținute de către Rusia, Ucraina, Azerbaijan, Kazahstan în dezvoltarea lor, aceste școli au atins alte performanțe. Astăzi tendința lor e de a implica mai mulți actori comunitari în managementul școlii, de exemplu, în urma realizării unui astfel de proiect în Azerbaijan părinții (asociațiile de părinți) și copii au început a fi percepuți de către administrațiile școlilor și comunitățile pedagogice ca subiecți activi ai politicilor educaționale și ai procesului instructiv educativ.

Un alt model al ȘC este *dezvoltarea antreprenoriatului social*, o noțiune nouă care a apărut în Kazahstan odată cu dezvoltarea școlilor comunitare. Sensul antreprenoriatul social constă în următoarele : administrația școlii în colaborare cu APL le dau la îngrijire familiilor vulnerabile câteva capre, ei au grijă de ele. Școala este asigurată cu carne, lână, lapte. Respectiv, copiii prelucrează lâna, împletesc diferite articole, după care le vând la unul din târgurile organizate în comunitate, cu banii agonisiți școala rezolvă câteva probleme prioritare la ziua actuală. Acele familii care îngrijesc inițial de capre, la apariția primilor ieduți ei îi împart altor familii care au nevoie de ajutor și astfel sunt implicați membrii comunității în activitatea școlii.

Deci, să ne reîntoarcem la definiția Școlii Comunitare:

- școală simplă în care se pune accentul pe convingerea membrilor comunității și a colectivului pedagogic în valoarea colaborării ;
- școala, care se străduie prin diferite mijloace de a atrage de partea sa cât mai mulți actori comunitari ;
- școala, care facilitează schimbul de informație, idei, depistează necesitățile comunității și contribuie la găsirea soluțiilor adecvate în satisfacerea acestor necesități și de asemeni face ca să fie conexiunea inversă cu comunitatea.

La noi în republică proiectul ”Dezvoltarea școlii comunitare” a început în anul 2006. La prima etapă proiectul a prevăzut formarea unui Consiliul Consultativ Național, a Consiliilor Școlii

Comunitare și selectarea în bază de concurs a unui Coordonator Local pentru fiecare din cele 7 localități-pilot selectate prin concurs: Chișcăreni (Sîngerei), Cocieri (Dubăsari), Roșietici (Florești), Varnița (Anenii Noi), Copceac (Ștefan Vodă), Sîrcova (Rezina), Centrul Educațional Didactic „Pas cu Pas” (școala-grădiniță nr. 152, Chișinău). Ca prim obiectiv a fost cel de schimbare a școlii din interior (cursuri de scurtă și lungă durată, ateliere de o zi, seminare) împreună cu partenerii și experții internaționali din Ucraina, Fundatia Mott, OSI Budapesta.

Partenerii naționali în cadrul proiectului sunt Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copiilor, Centrul Educațional ProDidactica, Liga Națională de Dezbateri Preuniversitare oferind asistență tehnică și instruire de calitate pentru liderii comunitari. În rezultatul acestor cooperări s-a realizat:

- un parteneriat puternic dintre patru organizații naționale;
- participarea copiilor și tinerilor prin Conciliile Locale ale Copiilor și Tinerilor în procesul democratic de luare a deciziilor în problemele și subiecte importante pentru școală și comunitate;
- 28 profesori sunt pregătiți pentru a implementa ca oră opțională cursul *Dezvoltare Comunitară*;
- 7 Cluburi de Dezbateri pentru elevi au fost create.

Experții Programului Pas cu Pas oferă cu regularitate asistență tehnică pentru 7 școli-pilot în realizarea Planurilor de Acțiuni Comunitare, care corespund principiilor educației/școlii comunitare pentru a crea modele viabile întru extinderea lor în comunele din vecinătate. Planurile de Acțiuni Locale constituie un important efort de mobilizare a resurselor comunității și de creare a unor parteneriate durabile la nivel local. Ele au fost susținute parțial prin cofinanțări din partea Fundației Mott și a OSI, NY oferite asociațiilor de părinți și pedagogi din comunitate. Cele 7 comunități le realizează conform planurilor elaborate după cum urmează:

Chișinău, CED Pas cu Pas: „Singurătate împărtășită”, AO a Părinților și Pedagogilor „Pas cu Pas”, Centrul Media pentru Copii și Tineri, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copiilor.

Problema pe care o rezolvă: agresivitatea sporită a membrilor comunității din vecinătatea școlii-grădiniței nr. 152 a Centrului Educațional „Pas cu Pas”, or. Chișinău.

Beneficiarii: 481 persoane (315 elevi de vârstă școlară mică, 106 copii de vârstă preșcolară, pedagogi, personalul tehnic), părinții elevilor și membrii familiilor; școala-grădiniță 120, grădinița 216, 96; Centrul de minori Codri, biblioteca municipală din vecinătate, Asociația Justiție pentru toți, Liceul „Julia Hașdeu”, blocurile din vecinătate.

Scopul: stabilirea și menținerea unei atmosfere tolerante și pozitive, scăderea agresivității în cadrul comunității din vecinătate. Obiectivele propuse:

- promovarea valorilor general umane și sporirea gradului de cooperarea în soluționarea problemelor comune ale vecinătății;
- sensibilizarea vecinătății și a familiilor față de problemele actuale ale copiilor lipsiți de atenția suficientă și educația integră;
- sporirea numărului părinților care vor promova o comunicare asertivă și se vor reintegra în familie;
- 70% din beneficiarii vor fi capabili să apeleze în caz de necesitate la persoane de încredere (pedagogi, psiholog, părinți, colegi, radio, teatru social) în soluționarea conflictelor interpersonale;
- inițierea și implicarea elevilor în procesele democratice ale societății, cum sunt libera exprimare a opiniei, circulația liberă a informației corecte, eficiente și operative prin crearea radioului local cu emisiuni săptămânale cu și pentru vecinătate;
- dezvoltarea spiritului de echipă al elevilor și cultivarea deprinderilor comunicative prin organizarea unui teatru social care ar promova un comportament nonviolent.

Chișcăreni, Sîngerei: „Centru de formare profesională în baza meșteșugurilor populare”, APP, Centrul CONTACT, APL, CLCT, Adolescentul AUA „Izvoarăș din Chișcăreni”, Asociația

„Chișcăreanca”, Centrul „Dialog”, SRL „Radio-anunț”, Centrul de limbi „Amystar”.

Problema: în satul Chișcăreni, r. Sîngerei, cu o populație de 4980 de locuitori, din ei 993 tineri cu vârsta de 16-30 ani, în prezent nu sunt angajați în câmpul muncii 526 tineri; mai mult de jumătate din ei (283) sunt din familii socialmente vulnerabile, adică nu au posibilități financiare de a-și asigura învățătura în cadrul școlilor profesionale sau colegii.

Beneficiarii: 183 elevi și tineri ai comunei (105 tineri, care vor deprinde arta meșteșugurilor populare; 50 elevi din corul școlii; 16 membri ai cercului de dansuri populare; 12 membri ai ansamblului folcloric), profesori, membrii ansamblurilor populare; 4900 cetățeni (elevi, tineri însurăței, femei fără ocupație în sezonul rece, femei și bărbați în vârstă ai comunei).

Scopul: crearea unor noi oportunități de încadrare în câmpul muncii la nivel comunitar a tinerilor cu vârsta de 14-30 ani din satul Chișcăreni. *Obiectivele propuse:*

- dezvoltarea abilităților vocaționale a tinerilor cu vârsta de 14-30 ani prin oferirea unei instruiți complexe în domeniul meșteșugurilor populare: cusutul și brodatul tradițional, croșetat, țesutul covorului, încrustarea în lemn, împletirea fibrelor vegetale și textile;

- schimbarea calitativă a serviciilor de design vestimentar contemporan oferite tinerilor din sat bazat pe tradițiile etnografice;

- elaborarea și realizarea unor strategii contemporane sociale și economice de promovare a mărfii spre reducerea sărăciei și îmbunătățirea calitativă a vieții la nivel personal și comunitar;

- editarea a 6 buletine informative a câte 4 pagini A4 cu un tiraj de 450 ex fiecare număr despre meșteșugurile populare și implementarea proiectului ”Centru de formare profesională în baza meșteșugurilor populare”.

Cocieri, Dubăsari: „Servicii profesionale pentru tinerii din comuna Cocieri”, APP „Cutezătorul”, Primăria comunei Cocieri.

Problema: Rata înaltă a șomajului printre tinerii de 16-30 ani din comuna Cocieri, Dubăsari (123 din 623 elevi ai absolvenților din 2000-2005 nu învață la nici o instituție și nici nu sunt încadrați

în câmpul muncii).

Beneficiarii: 127 de elevi ai claselor IX – XI – a, și 20 persoane în vârstă de 16 – 30 ani care vor fi instruiți gratis în conducerea autovehiculului.; profesor pentru orele de teorie și maistru de instruire practică care vor fi implicați la realizarea cursului vor beneficia de loc de muncă și salariu lunar.

Scopul: Crearea unor noi oportunități de încadrare în câmpul muncii a tinerilor de 16-30 ani din comuna Cocieri. *Obiectivele propuse:*

- informarea tinerilor din comunitate despre serviciile centrului de orientare profesională;
- instruirea a 20 (douăzeci) tineri din familiile social-vulnerabile a comunității pentru obținerea permisului de conducere cu categoriile „B” și „C” (la balanța școlii se află autovehiculul GAZ-53 și VAZ-006, oferit de primăria comunei Cocieri);
- dezvoltarea abilităților tinerilor de a se angaja în câmpul muncii prin servicii de informare vocațională în cooperare cu Agenția pentru Ocuparea Forțelor de Muncă Dubăsari;
- extinderea și creșterea calității serviciilor oferite pentru tinerii din regiune pentru satele Malovata Nouă, Roghi, Corjova.

Varnița, Anenii Noi: „*Vocea Copiilor: o comunitate informată – o comunitate puternică*”, APP „Vatra”, APL, ONG „Eco-Var” (Centrul de informare cu acces la Internet), Centrul Asclepio.

Problema: acces blocat la mass-media în satul Varnița, raionul Anenii Noi. Din 648 elevi numai 5% sunt abonați la reviste și ziare, iar 232 de elevi ai liceului (36%) sunt locuitori ai orașelor Bender și Tiraspol care, în genere, n-au acces la presă, radioul și televiziunea Moldovei.

Beneficiarii: Elevii liceului (648 persoane), cadre didactice (41 persoane), părinți (874 persoane), întreaga comunitate (5183 locuitori).

Scopul: sporirea nivelului de informare a populației din satul Varnița prin editarea buletinului și radioficarea Liceului. *Obiectivele propuse:*

- lărgirea accesului la informații și servicii de informare pentru circa 648 de elevi, 41 cadre didactice și 874 părinți;

- instruirea unei echipe (16 voluntari) pentru realizarea programelor radio și elaborarea buletinului școlar;
- sensibilizarea, organizarea și mobilizarea copiilor și tinerilor în rezolvarea problemelor liceului și comunității printr-un proces participativ și implicarea în luarea deciziilor la nivel local;
- creșterea interesului copiilor pentru studii prin intermediul emisiunilor interactive radiofonice și a buletinului școlar;
- consolidarea parteneriatului dintre ONG “Eco-Var”, Liceu, APP „Vatra” și APL în scopul valorificării eficiente, extinderii resurselor informaționale și sprijinirea inițiativelor copiilor și tinerilor.

Roșietici, Florești: „*Servicii vocaționale pentru copii și tineri din comuna Roșietici*”, APP, APL, SRL „Focar Agro”.

Problema: tinerii și copii din familiile socialmente-vulnerabile din comuna Roșietici posedă abilități scăzute vocaționale și oportunități insuficiente de angajare în câmpul muncii (acum sunt 27 copii după cl.IX care nu au mers la studii și 148 tineri care nu sunt încadrați în câmpul muncii).

Beneficiarii: 766 persoane (467 copii ai școlilor comunei, 27 adolescenți necuprinși cu școala, 272 tineri din sate), 1874 adulți din cele 3 sate ale comunei

Scopul: creșterea numărului de tineri și adolescenți informați din comunitate cărora li se vor oferi posibilități mai mari de încadrare în câmpul muncii. *Obiectivele propuse:*

- va crește numărul tinerilor ce vor căpăta abilități vocaționale în domeniul croitoriei și cunoașterii calculatorului;
- vor spori la maximum performanțele de comportament și comunicare eficientă a copiilor de vârstă școlară, cât și în familiile lor;
- va crește numărul tinerilor care vor beneficia de servicii informaționale despre oportunități de angajare în câmpul muncii.

Sîrcova, Rezina: „*Apă curată – oameni sănătoși*”, APP, primăria comunei Sîrcova, Rezina

Problema: 2040 de consumatori de apă din satul Sîrcova nu cunosc calitatea ei și pericolul pentru sănătate a apelor necalitative.

Beneficiarii: 332 de locuitori ai satului Sîrcova – din ei 278 consumatori de apă din 20 de fântâni testate de Centrul de medicină Preventivă din Rezina, 15 tineri și copii voluntari, 25 cadre didactice, 3 asistente medicale, primarul și inginerul cadastral, 9 consilieri CLCT din gimnaziul Sîrcova, 2040 locuitori ai satului Sîrcova.

Scopul: crearea centrului comunitar Sîrcova pentru informarea și educarea populației în domeniul calității apei potabile și impactul acesteia asupra sănătății. *Obiectivele propuse:*

- formarea și informarea unui grup de 15 voluntari pentru colectarea și procesarea informațiilor ecologice din teren și alte surse de informare;

- evaluarea și testarea calității apei în 149 fântâni: 20 de către Centrul de medicină preventivă și 129 de către profesoara de chimie și grupul de 15 voluntari tineri;

- editarea buletinului „Izvorașul” în număr de 100 exemplare lunar;

- sensibilizarea populației din sat și organizarea expozițiilor fotografice „Fântînile satului meu”;

- informarea și instruirea populației satului despre regulile de amenajare și menținere a surselor de apă potabilă și organizarea unor dezbateri publice, activități educațional-culturale;

- crearea unei biblioteci pentru comunitate cu literatură ecologică.

Copceac, Ștefan Vodă: „Școală pentru toți și fiecare”, Asociația Părinților și Pedagogilor «Copceac-Succes»

Problema: tinerii satului Copceac au posibilități limitate de dezvoltare a aptitudinilor vocaționale.

Beneficiarii: 45 tineri, 3 instructori, 2700 locuitori ai satului

Scopul: crearea condițiilor de dezvoltare a aptitudinilor vocaționale a tinerilor din satul Copceac. *Obiectivele propuse:*

- crearea condițiilor de dezvoltare a aptitudinilor de utilizare a calculatorului, de croitorie, de frizare pentru 45 tineri;

- instruirea a 45 de persoanei din satul Copceac în domeniile: utilizarea calculatorului, croitorie, frizerie;

- formarea deprinderilor de planificare, autogestionare a

propriei activități;

- sensibilizarea comunității prin buletinul informativ – 4 numere, pagina web, expoziție cu vânzări; concursul «Cel mai iscusit...».

Misiunea proiectului dat este împuternicirea școlii prin crearea unei noi culturi democratice deschise spre parteneriate multiple și învățare semnificativă, pentru persoanele de toate vârstele, prin transformarea școlii recunoscută drept instituție academică într-un catalizator al schimbărilor sociale din întreaga comunitate, într-un factor constructiv al societății civile, factor de abilitare și mobilizare a comunităților în vederea îmbunătățirea calității vieții.

OBSERVAȚII METODICE PRIVIND APARATUL CATEGORIAL UTILIZAT ÎN CADRUL TEMEI „STATUL – INSTITUȚIA CENTRALĂ A SISTEMULUI POLITIC”

Ion Vangheli, dr., conf. universitar, UTM ,
Mihai Guzgan, dr., conferențiar, UTM

Tema „Statul” ocupă de bună seamă un loc central în studierea politologiei, având un șir de întrebări, reprezentate atât în chestionarul pentru atestare cât și în cel pentru examen. N-am zice că parcurgând-o la universitate studenții nu s-ar fi întâlnit cu ea în cadrul disciplinelor umanistice pe care le-au trecut în instituțiile preuniversitare, mai ales, Istoria românilor și Istoria universală, dar suntem nevoiți să constatăm nivelul modest de cunoștințe al lor în ceea ce privește esența unui șir de noțiuni/categorii care caracterizează acest fenomen din mai multe puncte de vedere, sau altfel spus, în mai multe aspecte existențiale ale lui. Ținând cont de importanța cunoașterii lor ca indice al orizontului de cunoștințe al unui absolvent de orice facultate universitară, anume la acestea și ne vom opri în cele ce urmează.

În cele ce urmează avem a ne pronunța pe astfel de noțiuni cruciale ale acestei teme ca: conceptul de „stat”; esența,